

ด่วนที่สุด

ที่ กค (กวจ) ๐๔๐๕.๓/๔๖๔๖

คณะกรรมการวินิจฉัยปัญหาการจัดซื้อ
จัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ
กรมบัญชีกลาง
ถนนพระรามที่ ๖ กทม. ๑๐๕๐๐

๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘

เรื่อง ขอร้องหรือแนวทางเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างและการลงนามในสัญญากรณีสินค้าหรือบริการที่มีรายการ
ในบัญชีนวัตกรรมไทยแล้วหมดอายุตามบัญชี

เรียน

อ้างถึง

ตามหนังสือที่อ้างถึง

แจ้งว่า ได้รับการจัดสรรงบประมาณ งบอุดหนุนเฉพาะกิจประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ รายการ
โครงการระบบผลิตน้ำประปา ขนาดใหญ่ (Water Treatment System) กำลังการผลิต ๑๐ ลูกบาศก์เมตรต่อชั่วโมง
ป๊อแกแทงค์ รหัส ๐๑๐๒๐๐๐๓ Size L รองรับ ๑๒๑ - ๓๐๐ คริวเรือน

ซึ่ง ได้ตรวจสอบพบว่า สินค้าหรือครุภัณฑ์รายการดังกล่าวจะหมดระยะเวลา
การขึ้นทะเบียนบัญชีนวัตกรรมไทยในเดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๗ นี้ เพื่อให้การจัดซื้อจัดจ้างเป็นไปตามระเบียบ
และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง จึงขอหารือ ดังนี้

๑. หลังจากเดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๗ จะสามารถจัดซื้อจัดจ้างรายการ
ดังกล่าวได้โดยวิธีเฉพาะเจาะจงตามระเบียบ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องได้หรือไม่ อย่างไร หากไม่สามารถ
ดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างได้โดยวิธีเฉพาะเจาะจง จะมีแนวทางในการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างอย่างไร

๒. กรณีการขอรับการสนับสนุนงบประมาณในครั้งนี้ได้ระบุค่าของงบประมาณ และได้รับ
การจัดสรรงบประมาณมาในชื่อระบบผลิตน้ำประปาขนาดใหญ่ (Water Treatment System) ป๊อแกแทงค์
รหัส ๐๑๐๒๐๐๐๓ จึงมีประเด็นสอบถามดังนี้

๒.๑ การจัดซื้อจัดจ้าง จะสามารถใช้ราคากลางที่สำนักงบประมาณระบุในบัญชีนวัตกรรม
ได้ต่อไปตามเดิม เนื่องจากได้ผ่านการตรวจสอบราคาจากสำนักงบประมาณเรียบร้อยแล้วหรือไม่
หากไม่สามารถใช้ราคากลางของสำนักงบประมาณได้ จะสามารถใช้ราคาในส่วนราชการอื่นเคยซื้อหรือจ้าง
ครั้งหลังสุดภายในระยะเวลา ๒ ปีงบประมาณได้หรือไม่ อย่างไร

๒.๒ เนื่องจากสินค้าหรือครุภัณฑ์ดังกล่าวในบัญชีนวัตกรรมไทย ได้จัดให้อยู่ในหมวด
ครุภัณฑ์ก่อสร้าง ซึ่งระบบผลิตน้ำและระบบควบคุมทั้งหมดนั้นถือเป็นส่วนครุภัณฑ์ ดังนั้น หลังจากสินค้านี้
หมดอายุตามบัญชีนวัตกรรมไทยแล้ว ยังจะสามารถระบุในใบประกอบรายการว่า ระบบผลิตน้ำและระบบ
ควบคุม อาทิเช่น ถังกรอง ACFS หอถังสูง SFX และตู้ควบคุม PnP เป็นครุภัณฑ์เช่นเดิมต่อเนื่องจาก
ข้อ ๒.๑ ได้หรือไม่ หรือสามารถใช้มาตรฐานบัญชีครุภัณฑ์ของสำนักงบประมาณได้หรือไม่ อย่างไร

๒.๓ เนื่องจากสินค้าหรือครุภัณฑ์ดังกล่าว มีตัวแทนจำหน่ายเพียงรายเดียว และสินค้า
หรือครุภัณฑ์นี้มีลิขสิทธิ์ที่มีเจ้าของเพียงรายเดียว หากมีการจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีอื่นที่ไม่ใช่วิธีเฉพาะเจาะจง
แล้วมีผู้ยื่นเสนอราคาเพียงรายเดียว จะสามารถดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างต่อไป จนถึงขั้นตอนลงนามในสัญญา
ตามระเบียบ กฎหมายได้หรือไม่ อย่างไร

๒.๔ หลังจากสินค้านี้หมดอายุตามบัญชีนวัตกรรมไทยแล้ว ระบบผลิตน้ำประปา (Water Treatment System) ป็อกแทงค์ รหัส ๐๑๐๒๐๐๐๓ ยังสามารถยึดตามคุณสมบัติเฉพาะที่ระบุไว้ในบัญชีนวัตกรรมฉบับเพิ่มเติมเดือนตุลาคม ๒๕๖๕ เพื่อประกอบการตรวจรับมอบงานได้หรือไม่ อย่างไร ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

คณะกรรมการวินิจฉัยปัญหาการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ (คณะกรรมการวินิจฉัย) พิจารณาแล้วเห็นว่า กรณีข้อหาข้อ ๑ และ ๒ ตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๕๕ บัญญัติว่า “การจัดซื้อจัดจ้างพัสดุอาจกระทำได้โดยวิธี ดังต่อไปนี้ ... (๒) วิธีคัดเลือก ได้แก่ การที่หน่วยงานของรัฐเชิญชวนเฉพาะผู้ประกอบการที่มีคุณสมบัติตรงตามเงื่อนไขที่หน่วยงานของรัฐ กำหนดซึ่งต้องไม่น้อยกว่าสามรายให้เข้ายื่นข้อเสนอ เว้นแต่ในงานนั้นมีผู้ประกอบการที่มีคุณสมบัติตรงตาม ที่กำหนดน้อยกว่าสามราย (๓) วิธีเฉพาะเจาะจง ได้แก่ การที่หน่วยงานของรัฐเชิญชวนผู้ประกอบการ ที่มีคุณสมบัติตรงตามเงื่อนไขที่หน่วยงานของรัฐกำหนดรายใดรายหนึ่งให้เข้ายื่นข้อเสนอ หรือให้เข้ามา เปรียบเทียบราคา รวมทั้งการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุกับผู้ประกอบการโดยตรงในวงเงินเล็กน้อยตามที่กำหนด ในกฎกระทรวงที่ออกตามความในมาตรา ๙๖ วรรคสอง” และมาตรา ๕๖ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “การจัดซื้อ จัดจ้างพัสดุ ให้หน่วยงานของรัฐเลือกใช้วิธีประกาศเชิญชวนทั่วไปก่อน เว้นแต่ (๑) กรณีดังต่อไปนี้ ให้ใช้วิธีคัดเลือก ... (ข) กรณีอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง (๒) กรณีดังต่อไปนี้ ให้ใช้วิธีเฉพาะเจาะจง ... (๓) กรณีอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง” ประกอบกฎกระทรวงกำหนดพัสดุและวิธีการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุที่รัฐ ต้องการส่งเสริมหรือสนับสนุน พ.ศ. ๒๕๖๓ หมวด ๔ พัสดส่งเสริมนวัตกรรม ข้อ ๑๑ ในหมวดนี้ “พัสดส่งเสริม นวัตกรรม” หมายความว่า สินค้าหรือบริการที่มีรายชื่อตามบัญชีนวัตกรรมไทยของสำนักงานงบประมาณ แต่ไม่หมายความรวมถึงผลิตภัณฑ์ยาหรือเวชภัณฑ์ที่มีขายตามหมวด ๕ ซึ่งได้ขึ้นชื่อบัญชีนวัตกรรมไทย” ข้อ ๑๒ กำหนดว่า “ให้พัสดส่งเสริมนวัตกรรมเป็นพัสดุที่รัฐต้องการส่งเสริมหรือสนับสนุน” และข้อ ๑๓ กำหนดว่า “ให้หน่วยงานของรัฐจัดซื้อจัดจ้างพัสดตามข้อ ๑๒ โดยให้ใช้เงินงบประมาณจัดซื้อจัดจ้างพัสด ดังกล่าวไม่น้อยกว่าร้อยละสามสิบของงบประมาณในการจัดซื้อจัดจ้างพัสดที่อยู่ในบัญชีนวัตกรรมไทย ดังต่อไปนี้ (๑) หากพัสดที่จะจัดซื้อจัดจ้างมีผู้ขายหรือผู้ให้บริการเพียงรายเดียว ให้หน่วยงานของรัฐจัดซื้อ จัดจ้างโดยวิธีเฉพาะเจาะจงจากผู้ขายหรือผู้ให้บริการโดยตรง (๒) หากพัสดที่จะซื้อจัดจ้างมีผู้ขาย หรือผู้ให้บริการตั้งแต่สองรายขึ้นไป ให้หน่วยงานของรัฐจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีคัดเลือก โดยแจ้งผู้ขาย หรือผู้ให้บริการทุกรายเพื่อเข้าร่วมเสนอราคา” จากหลักการดังกล่าว หากข้อเท็จจริงปรากฏว่า

ได้รับการจัดสรรงบประมาณ งบอุดหนุนเฉพาะกิจประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ รายการโครงการระบบผลิตน้ำประปาขนาดใหญ่ (Water Treatment System) กำลังการผลิต ๑๐ ลูกบาศก์เมตร ต่อชั่วโมง ป็อกแทงค์ รหัส ๐๑๐๒๐๐๐๓ Size L รองรับ ๑๒๑ - ๓๐๐ คริวเรือน

โดยสินค้าหรือครุภัณฑ์รายการดังกล่าวหมดระยะเวลาการขึ้นทะเบียนบัญชี นวัตกรรมไทยในเดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๗ กรณีจึงไม่ใช่สินค้าที่อยู่ในบัญชีนวัตกรรมไทยที่สำนักงานงบประมาณ ได้ขึ้นทะเบียนบัญชีนวัตกรรม จึงไม่อาจดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างตามกฎกระทรวงกำหนดพัสด และวิธีการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุที่รัฐต้องการส่งเสริมหรือสนับสนุน พ.ศ. ๒๕๖๓ ประกอบมาตรา ๕๖ วรรคหนึ่ง (๑) (ข) และ (๒) (ข) แห่งพระราชบัญญัติฯ ได้ ดังนั้น ย่อมต้องดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างตามนัย พระราชบัญญัติฯ ดังนี้

๑. กรณีดำเนินการจัดซื้อจัดจ้าง ตามพระราชบัญญัติฯ มาตรา ๕๕ และมาตรา ๕๖ บัญญัติหลักเกณฑ์ไว้สรุปว่า การจัดซื้อจัดจ้างพัสดอาจกระทำได้ ๓ วิธี คือ วิธีประกาศเชิญชวนทั่วไป วิธีคัดเลือก และวิธีเฉพาะเจาะจง โดยวิธีประกาศเชิญชวนทั่วไป คือ การที่หน่วยงานของรัฐเชิญชวน ผู้ประกอบการทั่วไปที่มีคุณสมบัติตรงตามเงื่อนไขที่หน่วยงานของรัฐกำหนดให้เข้ายื่นข้อเสนอ วิธีคัดเลือก คือ

การที่หน่วยงานของรัฐจะเชิญชวนเฉพาะผู้ประกอบการที่มีคุณสมบัติตรงตามเงื่อนไขที่หน่วยงานของรัฐกำหนด ซึ่งต้องไม่น้อยกว่าสามรายให้เข้ายื่นข้อเสนอ และวิธีเฉพาะเจาะจง คือ การที่หน่วยงานของรัฐเชิญชวนผู้ประกอบการที่มีคุณสมบัติตรงตามที่เงื่อนไขที่หน่วยงานของรัฐกำหนดรายใดรายหนึ่งให้เข้ายื่นข้อเสนอ หรือเข้ามาเจรจาต่อรองราคา โดยหน่วยงานของรัฐจะต้องเลือกใช้วิธีประกาศเชิญชวนทั่วไปก่อน เว้นแต่หากหน่วยงานของรัฐพิจารณาถึงเหตุผลในการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างแล้วเข้าเงื่อนไขของวิธีคัดเลือก หรือวิธีเฉพาะเจาะจง ก็ให้หน่วยงานของรัฐเลือกใช้วิธีนั้นได้ ตามนัยมาตรา ๕๖ วรรคหนึ่ง (๑) หรือ (๒) แล้วแต่กรณี ดังนั้น กรณีดังกล่าวย่อมอยู่ในดุลพินิจของ ที่จะพิจารณาเลือกใช้วิธีการจัดซื้อจัดจ้าง ให้เป็นไปตามเงื่อนไขที่พระราชบัญญัติฯ มาตรา ๕๕ และมาตรา ๕๖ กำหนดต่อไป ทั้งนี้ ย่อมต้องดำเนินการโดยเปิดเผย โปร่งใส เปิดโอกาสให้มีการแข่งขันอย่างเป็นธรรม ตามนัยมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติฯ ด้วย

๒. กรณีราคากลาง ตามพระราชบัญญัติฯ มาตรา ๔ บัญญัตินิยามคำว่า “ราคากลาง” หมายความว่า ราคาเพื่อใช้เป็นฐานสำหรับเปรียบเทียบราคาของผู้ยื่นข้อเสนอได้ยื่นเสนอไว้ซึ่งสามารถจัดซื้อจัดจ้างได้จริงตามลำดับ ดังต่อไปนี้ (๑) ราคาที่ได้มาจากการคำนวณตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการราคากลาง กำหนด (๒) ราคาที่ได้มาจากฐานข้อมูลราคาอ้างอิงของพัสดุที่กรมบัญชีกลางจัดทำ (๓) ราคามาตรฐานที่สำนักงบประมาณหรือหน่วยงานกลางอื่นกำหนด (๔) ราคาที่ได้มาจากการสืบราคาจากท้องตลาด (๕) ราคาที่เคยซื้อหรือจ้างครั้งหลังสุดภายในระยะเวลาสองปีงบประมาณ (๖) ราคาอื่นใดตามหลักเกณฑ์ วิธีการ หรือแนวทางปฏิบัติของหน่วยงานของรัฐนั้น ๆ ในกรณีที่มีราคาตาม (๑) ให้ใช้ราคาตาม (๑) ก่อน ในกรณีที่ไม่มีราคาตาม (๑) แต่มีราคาตาม (๒) หรือ (๓) ให้ใช้ราคาตาม (๒) หรือ (๓) ก่อน โดยจะใช้ราคาใดตาม (๒) หรือ (๓) ให้คำนึงถึงประโยชน์ของหน่วยงานของรัฐเป็นสำคัญ ในกรณีที่ไม่มีราคาตาม (๑) (๒) และ (๓) ให้ใช้ราคาตาม (๔) (๕) หรือ (๖) โดยจะใช้ราคาใดตาม (๔) (๕) หรือ (๖) ให้คำนึงถึงประโยชน์ของหน่วยงานของรัฐเป็นสำคัญ” จากหลักการดังกล่าว กรณีการได้มาของราคากลางตามมาตรา ๔ จึงเป็นดุลพินิจของ ที่จะพิจารณา โดยกรมบัญชีกลางได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๔๓๓.๒/ว ๒๐๖ ลงวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๖๒ เรื่อง คู่มือแนวทางการประกาศรายละเอียดข้อมูลราคากลางและการคำนวณราคากลางเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างของหน่วยงานของรัฐ ซึ่งในการกำหนดราคากลางหน่วยงานของรัฐต้องคำนึงถึงความจำเป็น คุ่มค่า และประโยชน์ของหน่วยงานของรัฐประกอบด้วย

๓. กรณีการกำหนดร่างขอบเขตของงาน หรือรายละเอียดคุณลักษณะเฉพาะของพัสดุ หรือแบบรูปรายการงานก่อสร้าง ตามพระราชบัญญัติฯ มาตรา ๘ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “การจัดซื้อจัดจ้าง และการบริหารพัสดุของหน่วยงานของรัฐต้องก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่หน่วยงานของรัฐ และต้องสอดคล้องกับหลักการ ดังต่อไปนี้ (๑) คุ่มค่า โดยพัสดุที่จัดซื้อจัดจ้างต้องมีคุณภาพหรือคุณลักษณะที่ตอบสนองวัตถุประสงค์ในการใช้งานของหน่วยงานของรัฐ มีราคาที่เหมาะสม และมีแผนการบริหารพัสดุที่เหมาะสมและชัดเจน (๒) โปร่งใส โดยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุต้องกระทำโดยเปิดเผย เปิดโอกาสให้มีการแข่งขันอย่างเป็นธรรม มีการปฏิบัติต่อผู้ประกอบการทุกรายโดยเท่าเทียมกัน มีระยะเวลาที่เหมาะสมและเพียงพอต่อการยื่นข้อเสนอ มีหลักฐานการดำเนินงานชัดเจน และมีการเปิดเผยข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุในทุกขั้นตอน (๓) มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยต้องมีการวางแผนการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุล่วงหน้าเพื่อให้การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุเป็นไปอย่างต่อเนื่องและมีกำหนดเวลาที่เหมาะสม โดยมีการประเมินและเปิดเผยผลสัมฤทธิ์ของการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุ (๔) ตรวจสอบได้ โดยมีการเก็บข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุอย่างเป็นระบบเพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบ” กล่าวคือ การกำหนดคุณลักษณะทั่วไปของพัสดุที่จะจัดหาต้องดำเนินการโดยเปิดเผย โปร่งใส และเปิดโอกาสให้มีการแข่งขันอย่างเป็นธรรม โดยคำนึงถึงคุณสมบัติและความสามารถของผู้เสนอราคาหรือผู้เสนองาน

และมาตรา ๙ บัญญัติว่า “การกำหนดคุณลักษณะเฉพาะของพัสดุที่จะทำการจัดซื้อจัดจ้าง ให้หน่วยงานของรัฐ คำนึงถึงคุณภาพ เทคนิค และวัตถุประสงค์ของการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุนั้น และห้ามมิให้กำหนดคุณลักษณะเฉพาะ ของพัสดุให้ใกล้เคียงกับยี่ห้อใดยี่ห้อหนึ่ง หรือของผู้ขายรายใดรายหนึ่งโดยเฉพาะ เว้นแต่พัสดุที่จะทำการ จัดซื้อจัดจ้างตามวัตถุประสงค์นั้นมียี่ห้อเดียวหรือจะต้องใช้อะไหล่ของยี่ห้อใด ก็ให้ระบุยี่ห้อนั้นได้” ย่อมเป็นดุลพินิจของหน่วยงานที่จะกำหนด โดยต้องเป็นไปตามหลักการของพระราชบัญญัติฯ มาตรา ๘ กล่าวคือ เปิดเผย โปร่งใส เปิดโอกาสให้มีการแข่งขันราคาอย่างเป็นธรรม และมีการปฏิบัติต่อผู้ประกอบการทุกราย อย่างเท่าเทียม ทั้งนี้ การกำหนดรายละเอียดคุณลักษณะเฉพาะของพัสดุที่จะซื้อหรือจ้าง ให้หน่วยงานของรัฐ คำนึงถึงคุณภาพ เทคนิค และวัตถุประสงค์ของการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุนั้น และห้ามกำหนดคุณลักษณะเฉพาะ ของพัสดุให้ใกล้เคียงกับยี่ห้อใดยี่ห้อหนึ่ง หรือของผู้ขายรายใดรายหนึ่งโดยเฉพาะ ตามนัยมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติฯ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นางแพตริเชีย มงคลวนิช)

อธิบดีกรมบัญชีกลาง ปฏิบัติราชการแทน

ปลัดกระทรวงการคลัง

ประธานกรรมการวินิจฉัย

กองการพัสดุภาครัฐ

ฝ่ายเลขานุการ

โทร. ๐ ๒๑๒๗ ๗๐๐๐ ต่อ ๔๕๘๘

โทรสาร ๐ ๒๑๒๗ ๗๑๘๕ - ๖

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ saraban@cgd.go.th